

Донець О. І.

less252009@yandex.ru

ОСВІТА ЯК РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЖІНКИ ПІСЛЯ РОЗЛУЧЕННЯ

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

На сучасному етапі розвитку психологічної науки зберігається значний інтерес до проблематики активізації внутрішніх потенцій індивіда.

Кризові життєві події здійснюють свій вплив на специфіку життєдіяльності людини, спричиняють зміни самосприйняття особистості, визначають перетворення життєвих планів тощо. Серед таких життєвих подій, які стали останнім часом досить поширеними, суспільна думка виокремлює явище розлучення, як припинення шлюбних взаємин людей, що певний час функціонували в рамках малої групи – сім'ї.

Розлучення, як розрив шлюбно-сімейних зв'язків згідно зі шкалою оцінки стресів є однією з найбільш психотравмуючих подій у житті людини (К. Бріскоу та Дж. Сміт, Л. Шнейдер), негативний вплив від якої посилюється реорганізацією не лише особистісного життя, а й суспільних зв'язків. У масовій свідомості розлучення асоціюється з невдачею, нещастям, що підтверджується поширеністю серед розлучених жінок та чоловіків психічних і поведінкових розладів, як-то: депресій, тривожності, агресії тощо (С. Гібнер, Л. Шнейдер).

Шлюбно-сімейний статус визначає напрямки самореалізації жіноцтва. Заміжні жінки дещо менше, ніж розлучені, спрямовані на навчання та працю. Заміжжя скеровує напрямки самореалізації жінок до традиційного розуміння жіночої реалізації та успіху, коли центральною та визначальною для якості буття жінки визнається сфера сімейних стосунків. Разом з тим, вочевидь, зміна шлюбно-сімейного статусу надає рухомий поштовх для активізації

самореалізації розлучених жінок, хоча більшість із них продовжують орієнтуватись переважно на традиційний сценарій становлення жінки.

Результати дослідження жінок та чоловіків після розлучення доводять відсутність значущих відмінностей між представниками різної статі щодо змін у професійній сфері, а також у сфері освіти. Тож, можемо сказати, що сучасні українські жінки та чоловіки після розлучення мають рівні потреби реалізації у професійній та освітній сферах. Так, дві третини досліджуваних (70,1 % жінок та 66,7 % чоловіків після розлучення) планують підвищувати свій освітній рівень. Серед опитаних жінок протягом наступних трьох років почати навчання планує 4,2 % респондентів, закінчити навчання та отримати диплом – 16,4 %, отримати другу освіту – 20,7 %, відвідати навчальні курси чи курси підвищення кваліфікації – 46,4 %.

Прагнення до підвищення свого рівня освіти пов'язане зі специфікою самореалізації та самосприйняття жінки після розлучення. Жінки, орієнтовані після розлучення на самореалізацію у сфері освіти, на відміну від жінок, у яких відсутні домагання у цій сфері, більш якісно реалізують ролі, пов'язані з навчанням та отриманням інформації, власною сексуальною активністю. Такі жінки сильніше відчують свою належність до професійного товариства, ведуть активний спосіб життя, відрізняються більшою гнучкістю у взаємодії з оточенням та здатністю швидко й адекватно реагувати на зміни ситуації, характеризуються творчою спрямованістю особистості, не схильні уникати особистої відповідальності в міжособистісних стосунках.

Серед цінностей розлучених жінок, які орієнтовані на отримання освіти та її підвищення, провідну роль займають цінність упевненості у собі, свободи від внутрішніх протиріч та сумнівів, освіченості та чесності.

Бажання підвищити свій рівень освіченості, вочевидь, характерне для жінок із високим рівнем особистісної активності та потягом до самоактуалізації і

самореалізації, зокрема у професійній сфері. Належність до своєї професійної групи посилює дію механізмів соціального порівняння, провокуючи жінку здійснювати більш активні кроки в напрямку розширення рівня знань про навколишній світ взагалі й підвищення своєї кваліфікації зокрема, а також посилює усвідомлення власної здатності керувати своїм життям.

Література: **1. Гібнер С. М.** Невротичні, особистісні й сексуальні розлади у розлучених одиноких чоловіків та їх психотерапевтична корекція : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мед. наук : спец. 19.00.04 „Медична психологія” / С. М. Гібнер. – Х., 2006. – 18 с. **2. Донець О. І.** Особливості самосприйняття та самореалізації жінок після розлучення концепції [Текст] : дис. канд. психол. наук : 19.00.05 / Донець Олеся Іванівна. – Л., 2014. – 256 с. **3. Шнейдер Л. Б.** Семейная психология : Учебное пособие для вузов / Л. Б. Шнейдер. – [2-е изд.]. – М. : Академический Проект ; Екатеринбург : Деловая книга, 2006. – 768 с.